

vil træde stærkere og stærkere frem ved Lovens Gennemførelse: Det er dette Princip eller System, om man vil kalde det saa, som det har været vanskeligt at undgaa, men som har sine Ulemper, at Kommunernes hidtidige samlede Udgifter skulle strække til ikke alene til de hidtilværende Lærerposter, men ogsaa til de ny oprettede. Dette er i og for sig set og navnlig ogsaa udelukkende fra det kommunale Synspunkt ganske rigtigt, men det faar den Virkning, at fremtidige Forbedringer ved Skolevæsenet ville komme til at gaa ud over de nu ansatte Lærere, ikke derved, at de faa mindre i Løn, thi Skoleloven har jo sikret dem som personligt Tillæg, hvad de i Øjeblikket maatte faa mindre, men de ville faa en mindre Forøgelse af deres Lønninger, end de vilde kunne have faaet, hvis ingen forbedret Skoleordning fandt Sted. Jeg antager, vi alle maatte være os vel bevidste, at dette System laa i Skoleloven, men det har jo den overordentlig uheldige Virkning, at Skolelærerne Landet over og da navnlig i alle de Kommuner, hvor der bliver Spørgsmaal om en Forbedring af Skolevæsenet, blive Modstandere af disse Forbedringer, og der altsaa bliver en Kamp mellem Skolerne og Lærerne, og det synes dog at være det allerunaturligste. Det kan ikke undgaa, at der alle Dage bliver en vis Strid mellem Kommunernes Interesser og Lærernes; det kan ikke være andet. Det er den samme Strid, der i visse Tilfælde er mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Men det er ganske unaturligt, at der vokser en Strid op mellem Lærerne og Lærernes Interesser paa den ene Side og Skolens paa den anden. Det har vel ikke kunnet være anderledes, men jeg vil dog tillade mig at rette et Spørgsmaal derom til den højtærede Minister, og jeg tror, det er rigtigt, at der derom kommer et offentlig Svar. Skolelovens § 12 fastsætter, at de en Gang vedtagne Skoleplaner *skulle* revideres hvert 10de Aar og kunne revideres naarsomhelst, og at man derved bestemmer baade Lærerantallet og Lærerlønningerne, Skoleordningen og Undervisningsplanen, og det skal ske ganske paa samme Maade som ved Vedtagelsen af de først foreliggende Skoleplaner. Nu er det altsaa det Spørgsmaal, som er rejst rundt omkring: Er det da saaledes at forstaa, at man ved Revisionen af kommende Skoleplaner staar lige saa frit over for Lønningerne, som man staar i det Øjeblik man lægger den første Skoleplan? Eller med andre Ord: Kunne de Skolelønninger,

der en Gang ere bestemte ved den Skoleplan, der er lagt i 1901, ændres, nedsættes eller forhøjes, lige som Anledningen er til, ved Skoleplaner fremtidig, og kan det ske med den Virkning, at den Lærer, hvis Løn bliver nedsat ved den ny Skoleplan, faar sit Tab godtgjort som personligt Tillæg ved Udbetaling af Statskassen? Efter Skoleloven, naar man tager den bogstavret, synes den sidste Fortolkning at være den rigtige, at man staar fuldstændig frit med Hensyn til Skoleplaner i Fremtiden. Det vilde ogsaa have sine store Vanskeligheder, hvis man ikke gjorde det, thi der kan blive Spørgsmaal om en Omfordeling og Omlægning af Skolerne, som Hensigtsmæssighed maatte medføre, og man bør da ikke være bunden af Hensyn til en Gang bestemte Lønninger. Men paa den anden Side vil Konsekvensen af denne Opfattelse og Fortolkningen af Skolelovens § 12 medføre for al Fremtid meget store Byrder for Statskassen. Det vil med andre Ord sige, at midlertidig vil Statskassen for de paa et vist givet Tidspunkt ansatte Læreres Livstid komme til at bære Udgifterne ved enhver Forbedring af Skolevæsenet i al Fremtid. I Modsætning hertil siger man saa, at dette kan ikke være Meningen. Skoleloven har gjort Regning paa en vis Byrde for Statskassen, beregnet til $1\frac{1}{2}$ Million eller saa aarlig, og ikke at den skulde være stadig voksende. En klar Fortolkning af Skolelovens Bestemmelser paa dette Punkt tror jeg vilde have sin store Interesse, navnlig paa et Tidspunkt, hvor Kommunerne jo overalt i Landet ere beskæftigede med at lægge saadanne Skoleplaner. Ærede Medlemmer ville straks se, at Lærerne i Landet ville være i høj Grad interesserede i, om den Fortolkning, at man staar frit ved Revisionen af fremtidige Skoleplaner, opretholdes, thi i saa Fald vil det være en stor Opfordring for Kommunerne til at stille sig saa kulant som muligt over for Lærerne ved Ansættelsen af de første Lønninger. Der bliver nemlig kun Spørgsmaal om, at Lærerne, naar de ere komne i Besiddelse af en vis Løn til et givet Tidspunkt, beholde den i alt Fald personlig for deres Livstid, medens man fremtidig vil kunne indrette sig saaledes, at den væsentlige Del af denne Byrde bliver væltet over paa Statskassen. Dette Spørgsmaal har altsaa givet Anledning til Tvivl, og jeg vilde gerne foranledige det oplyst ved en offentlig Udtalelse.

Endelig er der endnu et Punkt med Hensyn til Skoleloven, jeg vil tillade mig at omtale. Det er Reglen om de 4 Aars